

G E H E I M

VIJF JAAR KOMINFORMKRANT IN HET NEDERLANDS.

S A M E N V A T T I N G

De in de Nederlandse taal uitgegeven editie van het orgaan van het Communistisch Informatiebureau te Boekarest, heeft in het algemeen niet aan zijn doel beantwoord.

Gedurende de periode waarin deze krant verscheen, als uitgave van de Stichting Progressief Algemeen Vertaalbureau, Amsterdam (1951 - 1956) is het lezerstal betrekkelijk gering gebleven.

Ook het kader van de CPN had er veel moeite mee om voldoende interesse en tijd op te brengen om de ellenlange artikelen te lezen en te verwerken.

Financieel is het blad een mislukking geworden. Het is waarschijnlijk al die jaren door financiële steun van de feitelijke opdrachtgever in Boekarest in stand gehouden. Bekend is een overmaking van \$ 2737,- zgn. voor de betaling van 100 abonnementen van de Nederlandse editie.

Het is te verwachten, dat de CPN-leiding met het oog op de voorlichting van haar kaders te gelegenertijd andere middelen zal gaan zoeken om in de ontstane leemte te kunnen voorzien.

G E H E I M

VIJF JAAR KOMINFORMKRANT IN HET NEDERLANDS.

Inleiding

Het dagblad "De Waarheid" maakte op 27-1-51 bekend, dat de CPN het weekblad van het Communistisch Informatiebureau (Kominform), dat in 20 talen in Boekarest verscheen, in de Nederlandse taal zou gaan uitgeven. Verheugd stelde het vast, dat dit een grote gebeurtenis voor de Nederlandse arbeidersklasse was, in het bijzonder voor de kaders der CPN, omdat de ervaringen en inzichten van het internationale communisme in ruimere mate toegankelijk zouden worden. Het dagelijks bestuur van de CPN gaf enige dagen daarna als zijn mening te kennen, dat het Kominform-orgaan een blad van politieke scholing en strijd was, dat de internationale solidariteit van de communistische beweging zou versterken en het vertrouwen in de overwinning van het proletariaat zou verdiepen (De Waarheid 3-2-51). In verband met de uitgave van de "Nederlandse" Kominformkrant besloot de CPN-leiding de verschijning van het drie-maandelijks kadertijdschrift "Kwartaal" te staken. Men verzocht de abonnees zich te abonneren op de Nederlandse editie van het Kominform-orgaan, dat onder dezelfde titel als het te Boekarest verschijnende orgaan, t.w.: "Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie", op 16-2-51 voor het eerst verscheen. De uitgave van de Nederlandse Kominformkrant werd op 27-4-56 gestaakt ingevolge een besluit van het Kominform, waarbij de opheffing van dit informatiebureau werd bekend gemaakt.

Organisatievorm en methode.

Voor het uitgeven van de Nederlandse editie van het Kominform-orgaan werd op 8-3-51 de Stichting Progressief Algemeen Vertaalbureau in opdracht van de CPN-leiding in het leven geroepen. Een drietal vooraanstaande communisten:
Wilhelmina J.E. KLUTE, wonende te Amsterdam
Christiaan SMIT, wonende te Amsterdam en
Petrus CLERKX, wonende Churchillaan 201 III te Amsterdam, fungeer-

G E H E I M

de hierbij als oprichters.

Blijkens artikel 2 van de statuten stelt de stichting zich tot doel het in het Nederlands vertalen van buitenlandse progressieve literatuur en hetgeen daartoe in de ruimste zin van het woord geacht kan worden te behoren, alsmede het publiceren of doen publiceren van deze vertalingen, zonder daarmee winst te beogen.

Volgens artikel 3 tracht de stichting dit doel te bereiken door het bijeenbrengen van de daarvoor noodzakelijke gelden t.w. door vaste bijdragen en door alle wettige middelen, die niet in strijd zijn met het doel der stichting.

Bovenvermelde personen hebben - met uitzondering van Chris SMIT, die op 1-3-55 aftrad - steeds gefungeerd als bestuur van deze stichting.

De bedrijfsvoering lag in handen van Petrus CLERKX. Hij voerde de abonenten-administratie, zorgde voor de inning van de abonentengelden en voerde de correspondentie met Centrul de Difuzare "MIR" (in letterlijke vertaling: Centrale tot verspreiding "Wereld" of "Vrede") te Boekarest, welke instelling door het Kominform belast was met de uitgave van het Kominform-orgaan. Voor dit doel stelde hij zijn woning, zijn adres en zijn girorekening ter beschikking.

Vanuit Praag werden wekelijks een klein aantal per vliegtuig verzonden Kominform-kranten in het Frans, Duits, Engels en Russisch door Petrus CLERKX ontvangen. De Nederlandse tekst van het Kominform-orgaan werd hieruit letterlijk vertaald. Hierdoor was de Nederlandse uitgave een week achter bij die van Boekarest. Ook qua uiterlijk was "Voor een duurzame vrede, voor volksdemocratie" gelijk aan de te Boekarest verschijnende edities. Het blad dat gedrukt werd op de persen van de communistische drukkerij C.V. Dijkman & Co kostte voor het binnenland 15 cent per stuk en voor het buitenland 25 cent; later teruggebracht tot 20 cent.

G E H E I M

De vijf jaren.

De lijst van abonnees op het Kominform-orgaan bevatte vóór de tot standkoming van de Nederlandse uitgave ongeveer 60 namen. De lezerskring was toen o.m. door de taalmoeilijkheden uiterst beperkt. De belangstelling van kader en leden der CPN is echter ook gedurende de vijf jaren dat "Voor een duurzame vrede" in het Nederlands verscheen betrekkelijk gering gebleven. Ter aanmoediging publiceerde men in het partijdagblad wekelijks een korte samenvatting van hét nieuw verschenen nummer, waarbij nog eens nadrukkelijk de aandacht werd gevestigd op de belangrijkste artikelen. Dit vermocht echter de aantrekkelijkheid van het blad niet te verhogen. Zelfs voor een geselecteerd lezerspubliek van Nederlandse communisten bleek het blad vanwege zijn niet gemakkelijk te verteren inhoud en zijn Russische opmaak, die analoog was aan de te Boekarest verschijnende edities vrijwel onleesbaar. In "De Waarheid" van 13-10-51 trachtte "C.S." (Chris SMIT) de alomgeuite mening te weerleggen dat de krant te moeilijk was en dat de lezers er voor terugschrokken de ellenlange artikelen te lezen en niet voldoende tijd vonden om deze volledig tot zich te laten doordringen.

Met een in april 1952 door de CPN onder een aantal vooraanstaande leden gehouden enquête is men er niet in geslaagd een oplossing voor dit vraagstuk te vinden.

Waren er in december 1951 in Nederland ± 2000 postabonnementen, bij het beëindigen van de uitgifte waren er in totaal nog ongeveer 750 over.

Het grootste deel van de oplage, die in de aanvang 7000 exemplaren zou hebben bedragen moest door losse verkoop aan de man worden gebracht. De afzet naar België, waarschijnlijk op commissiebasis, liep terug van in den beginne 2500 tot 1000 stuks in december 1951. Nadien werden geen cijfers meer vernomen. De verkoop van het blad in België schijnt echter sindsdien nog meer te zijn teruggelopen.

G E R E I M

Financiering.

Uit de cijfers die de stichting Progressief Algemeen Vertaalbureau jaarlijks ter beschikking heeft gesteld aan officiële instanties blijkt dat de exploitatie van de Nederlandse editie van de Kominformkrant een verliesgevende affaire is geworden. Het totale geaccumuleerde verlies over de jaren 1951 t/m 1955 bedroeg + f. 33.670,-. Daarenboven had men ultimo 1955 een schuld aan "De Waarheid" - drukkerij C.V. Dijkman & Co van ruim f. 49.000,-. Hiertegenover staat een vrij hoog bedrag aan kasmiddelen t.w. f. 12.900 en een bedrag van f. 3000,- te vorderen van debiteuren.

In feite vond dus op papier de financiering van de Kominformkrant plaats ten koste van de crediteuren; i.c. de drukker van het orgaan C.V. Dijkman & Co. Het is niet waarschijnlijk dat de CPN-leiding er in zal toestemmen deze het kind van de rekening te laten worden. Gezien de bestaande financiële relatie met de uiteindelijke opdrachtgever, de Central de Difuzare "Mir" te Boekarest, zal de CPN-leiding mogelijk trachten voor de aanzuivering van het deficit financiële steun van deze instantie te verkrijgen. Bedoelde financiële relatie met de Central de Difuzare kwam tot uiting in een geldovermaking - die in april 1951 plaatsvond - waarbij administrateur CLERKX namens de uitgever te Boekarest de tegenwaarde van \$ 2737,- (ca. f. 10.350) op zijn girorekening kreeg overgeschreven. Deze overschrijving geschiedde door middel van een bankinstelling zgn. als betaling voor honderd abonnementen op de Nederlandse editie voor rekening van Boekarest. Gezien het - in verhouding tot de werkelijke kosten van de abonnementen - zeer hoge bedrag dat werd overgemaakt, is het duidelijk dat hier van een vorm van steunverlening uit buitenlandse bron aan Nederlandse communistische instanties kan worden gesproken. Dit temeer als men bedenkt dat een jaar later wekelijks nog maar 20 exemplaren van de krant naar Boekarest werden gezonden. Het is waarschijnlijk dat na de geconstateerde geldzending ook nog andere geldovermakingen vanuit Boekarest hebben plaats gevonden. Mogelijk vonden deze op minder openlijke wijze plaats en zijn zij geleid via het communistische

G E H E I M

uitgeversbedrijf "Pegasus".

Dit bedrijf is ten behoeve van de Centrul te Boekarest geruime tijd belast geweest met het verzenden van Kominformkranten in de Spaanse taal naar Zuid-Amerika en stond uit dien hoofde ook in financiële relatie met Boekarest.

Politieke betekenis.

Door de opheffing van het Kominform-orgaan kwam een einde aan het langs deze weg geven van "guidance" en kadervoorlichting aan de verschillende communistische partijen in de wereld. De wijze waarop deze instructies en voorlichting werden gegeven is kenmerkend voor het internationale communisme. De krant werd bijv. gereedigeerd met de leerstelling van een catechismus.

Naast het gebruikelijke algemeen-politieke hoofdartikel bevatte het orgaan veelal bloemlezingen van redevoeringen van voor-
aanstaande partijleiders uit de gehele wereld, verder besluiten en resoluties van de verschillende communistische en arbeiders partijen, alsmede beschouwingen over de toepassing van de marxistisch-leninistische beginselen. De Kominformkrant vormde ook één van de middelen om de te voeren agitatie te coördineren en om deze zonodig gelijktijdig te doen plaats vinden.

Hierbij werd in typisch communistische stijl veel gebruik gemaakt van de zgn. imperatief-indicatief (het gebruik van de onbepaalde wijs in duidelijk gebiedende zin) bijv.: "Thans maken (bedoeld is: moeten maken) alle vredestrijders zich op schouder aan schouder het monster van het Duitse imperialisme te verslaan".

Het is niet onwaarschijnlijk dat de CPN-leiding na het wegvallen van de Kominformkrant zal uitzien naar andere middelen ter verbetering van de instructie van de kaders. Er wordt in de partij wel gerept over een herleving van het tot 1951 uitgegeven kader-tijdschrift "Kwartaal", terwijl ook de gedachte om het theoretische maandblad "Politiek & Cultuur" uit te breiden soms opgeld doet.

maart 1957.